

**การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4**

A School Administration according to the Good Governance
of the School Administrators under Ubon Ratchathani
Educational Service Area 4

รัตนาภรณ์ ส่งเสริม¹

สุวิมล โพธิ์กลิ่น²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน และวุฒิการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 302 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจากนั้นจึงทำการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยหลักคุณธรรมอยู่ในลำดับแรกรองลงมาคือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบหลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม ส่วนหลักความคุ้มค่า อยู่ในลำดับสุดท้าย

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูได้เสนอปัญหาและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

3.1 ด้านหลักนิติธรรม บุคลากรยังไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานเท่าที่ควร ผู้บริหารควรอบรมให้บุคลากรได้ทราบในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

3.2 ด้านหลักคุณธรรม บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ผู้บริหารควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงานไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่นำไปใช้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารน้อย ผู้บริหารควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนและกระบวนการบริหารงานนั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้

3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเองโดยไม่มี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน ผู้บริหารควรสนับสนุน การปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีความรับผิดชอบและเอาใส่ต่อการทำงานอย่างเต็มที่

3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรบางส่วนขาดจิตสำนึกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่าง ประหยัดและคุ้มค่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณและส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์ มากที่สุด

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The research aimed to study and compare the opinion concerning the school administration according to the good governance of the school administrators under Ubon Ratchthani Educational Service Area 4 as classified by the school size and the educational qualification of the subjects, and to study the problems and guidelines in developing the schools according to the good governance.

The samples used in the research were 302 teachers who taught at the schools under Ubon Ratchathani Educational Service Area 4, derived by a stratified random sampling. The sample size was determined by Krejcie and Morgan's table. The research questionnaire was a five-rating scale with a confidence value equivalent to .983. Statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test and one way variance analysis.

The research findings were as follows:

1. The opinion of the teachers in the study towards the school administration according to the good governance was in an agreement level. Considering individual aspects, it was found that all were in an agreement level. Top on the list were the principles of virtues, followed by the legality, accountability, transparency, participation, and worthiness.

2. By comparing the opinion on the school administration according to the good governance of the school administrators as classified by the school size and the educational qualification, it was found that there was no difference.

3. The following were the recommendations for the development according to the good governance.

3.1 Legality: the personnel apparently do not know the rules, regulations and orders on the administration. They should be trained and taught in these rules and regulations.

3.2 Virtues: some personnel prioritize their own interest before the common interest. They should be taught morality. In other words, they should be trained and taught to think otherwise.

3.3 Transparency : administration is not transparent regarding the budget spending. The administrators should be more open regarding the budget spending. They should be ready for an official inspection.

3.4 Participation: personnel were not allowed to fully participate in some works. For the work to be more efficient, participation should be allowed.

3.5 Accountability: some personnel performed according to their own feelings without feeling responsible for their duty. In addition, some were slow to conduct their given tasks and irresponsible for their respective agencies. They should be encouraged to be more responsible and devote themselves to the assigned tasks.

3.6 Worthiness: some personnel used the equipments and materials in a wasteful manner. The administrators should allocate a budget cleverly and encourage the personnel to use the resources to a maximum benefit.

Keyword : Good Governance

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีกระแสพระราชดำรัสพระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน ในวันเสาร์ที่ 30 มีนาคม พุทธศักราช 2543 เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือนที่เกี่ยวกับการบริหาร โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า “ ข้าราชการผู้ปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดิน จะต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่โดยเต็มกำลังความสามารถ ด้วยอุดมคติ ด้วยความเข้มแข็งเสียสละ และระมัดระวัง ให้การทุกอย่างในหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้องและเที่ยงตรง เป็นกลางด้วยความระลึกรู้ตัวอยู่เสมอว่า การปฏิบัติตัวปฏิบัติงานของตนมีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมืองและของประชาชนทุกคน” (กรมตุลาการ 2555 : 7) พระราชดำรัสที่อัญเชิญมานี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีของข้าราชการ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับและเชื่อถือ มีการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นภูมิคุ้มกันที่ทำให้เกิดความเข้มแข็ง

นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงด้านการศึกษา ดังนั้นในการบริหารงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐบาลจึงต้องมีการปรับปรุงระบบการบริหารราชการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานนำรูปแบบการบริหารมาใช้ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดการพัฒนาคือการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติได้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงได้มีเจตนารมณ์ให้ทุกคนนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปใช้บริหาร โดยบัญญัติไว้ในหมวด 5 มาตรา 78 ในวรรค 4 และวรรค 5 ว่า “พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการพัฒนาปฏิบัติราชการ โดยได้มีการจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน” (สำนักนายกรัฐมนตรี 2550 : 22) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว ทั้งภาครัฐและหน่วยงานทุกแห่งจึงได้มีการนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารราชการกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 อันหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีนี้ เป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ได้มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการบริหารงาน ตรวจสอบการทำงาน โดยการปฏิบัติงานทั้งหลายทั้งปวงได้มุ่งเน้นที่การก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ

ในด้านการศึกษาก็ได้มีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยนับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากตระหนักดีว่าความเข้มแข็งและความมั่นคงของประเทศมาจากการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ โดยอาศัยระบบการศึกษาที่ครอบคลุม เข้มแข็ง มีคุณภาพ และประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งแต่เดิมการจัดการและการบริหารการศึกษาของไทยใช้รูปแบบของการรวมอำนาจการบริหารและการตัดสินใจไว้ที่ส่วนกลางมอบอำนาจการบริหารและการตัดสินใจเพียงบางส่วนไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารการศึกษาในส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา (ศิรินาถ นันทวัฒน์ภิรมย์ 2547 : 1) หลังจากรที่มีการปฏิรูปการศึกษาแล้วเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ในหมวด 5 มาตรา 39 ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” (กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 24) ทั้งนี้ก็โดยมุ่งหวังว่าการบริหารสถานศึกษานั้นจะเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว เป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School Based Management) ซึ่งนักการศึกษาบางท่านเชื่อว่าการกำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีฐานะเป็นนิติบุคคล จะเป็นเครื่องมือสำคัญให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีความเป็นอิสระสามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2549 : 1) ด้วยเหตุดังกล่าวนี้องค์รัฐบาลจึงได้กำหนดในพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ว่าให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาดังกล่าวจึงจัดเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนมีอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดอำนาจและหน้าที่ไว้เป็นกาลเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาที่จะทำนิติกรรมสัญญา รวมทั้งมีการกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและการกระทำกิจการใด ๆ ที่กฎหมายรับรองได้เอง

จากการที่สถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นั้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อผู้บริหารมีอำนาจการบริหารสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดไว้ จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารในสถานศึกษาต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมายึดในการบริหารงานโรงเรียน อันได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่ามาครองไว้ในการบริหารงาน ทั้งนี้ก็เพราะว่าการบริหารสถานศึกษานั้นต้องมีการบริหารด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบการทำงานได้อย่างมีคุณภาพและอย่างยั่งยืน

ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องยึดการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับและเชื่อถือ ดังนั้น ผู้บริหารในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง จะต้องมีการนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมายึดในการบริหารงานทุกด้านอยู่เสมอ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารโรงเรียนตามหลักหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยศึกษาตาม ขนาดของโรงเรียน และวุฒิการศึกษา โดยจะศึกษาในลักษณะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานมากขึ้น อันนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา สังคม และประเทศชาติอย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน และวุฒิการศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 147 โรงเรียน มีข้าราชการครู จำนวน 1,417 คน จำแนกเป็น

- 1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 10 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 240 คน
- 1.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 53 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 611 คน
- 1.3 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 84 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 566 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Simple Size) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 43) แล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากนั้นจึงทำการสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน จำแนกเป็น

- 2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 10 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 52 คน
- 2.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 53 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 130 คน
- 2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 84 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 120 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ขนาดของโรงเรียน จำนวน 3 ขนาด คือ

3.1.1.1 ขนาดเล็ก

3.1.1.2 ขนาดกลาง

3.1.1.3 ขนาดใหญ่

3.1.2 วุฒิการศึกษา

3.1.2.1 ไม่เกินปริญญาตรี

3.1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

การใช้หลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี 2550 : 1) ทั้ง 6 ด้าน คือ

3.2.1 หลักนิติธรรม

3.2.2 หลักคุณธรรม

3.2.3 หลักความโปร่งใส

3.2.4 หลักความมีส่วนร่วม

3.2.5 หลักความรับผิดชอบ

3.2.6 หลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน
2. แบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน

3. กระจายกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนจำนวนโรงเรียนตามขนาด ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 84 แห่ง ข้าราชการครู จำนวน 566 คน ขนาดกลาง 53 แห่ง ข้าราชการครู จำนวน 611 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 10 แห่ง ข้าราชการครู จำนวน 240 คน จาก จำนวนโรงเรียนในสังกัด 147 โรงเรียน

4. ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 คน และจึงใช้วิธีการเทียบสัดส่วนที่กำหนดไว้ จำแนกเป็น

4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 10 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 52 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 53 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 130 คน

4.3 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 84 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

4. การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติที (t-test) แบบ Independent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ความถี่ (Frequency)

1.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient)

และหาค่า IOC

- 2.1 หาค่าความเที่ยงตรง
- 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของครอนบาค
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t-test แบบ Independent
 - 3.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ใช้ F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อมีการพิจารณาในแต่ละหลัก พบว่า การบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกหลัก ซึ่งหลักที่มีการบริหารมากที่สุด คือ หลักคุณธรรม รองลงมา คือ หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า ตามลำดับ และหลักที่มีการบริหารน้อยที่สุด คือหลักความคุ้มค่า

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

- 2.1 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายหลักไม่แตกต่างกัน

- 2.2 ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายหลัก พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

- 3.1 ด้านหลักนิติธรรม บุคลากรยังไม่ทราบข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนไม่ค่อยมีการพัฒนาหรือปฏิรูปกฎระเบียบให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน ผู้บริหารควรอบรมให้บุคลากรได้ทราบในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานเขตเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรมควรบริหารงานให้มีการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ควรที่จะมีการปฏิรูปกฎระเบียบให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ ควรมีการรณรงค์หรือสร้างแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มากขึ้น บุคลากรจะได้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและผลงานมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านหลักคุณธรรม บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และบางส่วนยังเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง บุคลากรบางส่วนยังขาดวินัยและมีคุณธรรมน้อย ผู้บริหารควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ ควรจัดอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส การบริหารงานไม่มีความชัดเจนในเรื่องของงบประมาณที่นำไปใช้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารน้อย ผู้บริหารควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนในการงบประมาณไปใช้จ่าย และงบประมาณไปใช้ให้คุ้มค่ากับประโยชน์ที่ได้รับ และกระบวนการบริหารงานนั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้ และเป็นข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ตรงกับความเป็นจริงและบริหารงานให้มีความโปร่งใสในทุกเรื่อง

3.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม การทำงานในบางเรื่องไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพและไม่ครอบคลุมในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมเปิดใจกว้างในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนควรเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ บุคลากรบางส่วนปฏิบัติงานตามความรู้สึกของตนเองโดยไม่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และไม่คำนึงถึงผลงานที่ออกมา การปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน บุคลากรควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การให้บริการต่าง ๆ ควรให้ด้วยความจริงใจ ควรมีการทำงานอย่างรวดเร็ว รวดเร็วไว เอาใส่ต่อการทำงานอย่างเต็มที่

3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า บุคลากรบางส่วนขาดจิตสำนึกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด และคุ้มค่า การจัดสรรตำแหน่งบุคลากรไม่ตรงตามสายงาน ควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารให้มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนให้มากที่สุดและจัดสรรงบประมาณให้ทั่วถึงโดยคำนึงถึงนักเรียนให้มากที่สุด ผู้บริหารควรณรงค์ให้บุคลากรรู้จักคุณค่าของทรัพยากรและใช้ที่มีอยู่อย่างจำกัดและเกิดประโยชน์ด้านทรัพยากร บุคคลควรจัดสรรงานให้ตรงกับความสามารถของบุคลากรงานที่ออกมาจะได้มีคุณภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวม พบว่า ครูมีระดับความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละหลัก ทั้ง 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า พบว่าการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารนั้น ยังคงอยู่ในระดับมากทุกหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา ณ น่าน และคนอื่น ๆ (2546 : 194) ที่ได้วิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 จากผลการศึกษา พบว่า สภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 ครูผู้สอนมีระดับความเห็นว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณา คงรัตน์ และคนอื่น ๆ (2546 : ง) ที่ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 7 ผลการศึกษาพบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาล

ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 7 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำรูญ บุณกุล และคนอื่นๆ (2547 : 137) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่องทัศนะของข้าราชการครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร พบว่า ข้าราชการครูมีทัศนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชัย รัตนไทรแก้ว (2549 : 9) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนั้นได้นำมาซึ่งความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารความสำเร็จนั้นก็คือการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ ให้ประเทศดำรงอยู่ได้ ทั้งนี้ยังเป็นการบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขภาวะวิกฤติ และอันตรายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทยรัฐธรรมนูญ และการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

2. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายละเอียดต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชัย รัตนไทรแก้ว (2549 : 183) ที่พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลต้องมีการบริหารและดำเนินการให้เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ โดยมีการบริหารที่ไม่คำนึงถึงขนาดของหน่วยงาน แต่คำนึงประโยชน์ที่เกิดขึ้น ดังที่ ภาวิณี ชินคำ (2548 : 18) สรุปถึงความสำคัญของการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน เพราะเป็นการจัดการศึกษาตามมาตรฐานให้กับนักเรียนเพื่อเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตและผลิตกำลังคนในระดับกลาง นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารของโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดี มีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคหรือหลักการบริหารต่าง ๆ ตลอดจน ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่มีอยู่ ทำให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายของแผนการศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดในองค์กร จะต้องให้ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ จึงถือว่าการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้นเป็นคุณสมบัติประจำตัว และของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดซึ่งความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ และเป็นพลังของประเทศที่มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ จึงเห็นได้ว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในขนาดใดก็ตาม ต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารอย่างทั่วถึง ถึงแม้ว่าในแต่ละโรงเรียนจะมีความพร้อมที่ไม่เหมือนกัน แต่ก็ต้องมีแนวทางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อันเป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน

3. ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันคือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาไม่เกินปริญญาตรีและครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารไม่

แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่นกมล กุมารสิทธิ์ (2553 : 107) ที่วิจัยเรื่องสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดมุกดาหาร และพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้ การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางการบริหารที่ผู้บริหารต้องนำมาใช้ในการบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชน หากไม่เว้นแม้แต่ทางด้านการศึกษา ที่ผู้บริหารต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานที่สูงที่สุด ดังที่ วันเพ็ญ หรุจิตตวิวัฒน์ (2544 : 8) กล่าวว่า ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้มั่นคงและยั่งยืน เพราะเป็นการจัดการศึกษาตามมาตรฐานให้กับนักเรียนเพื่อเลือกวิถีทางในการดำเนินชีวิตและผลิตกำลังคนในระดับกลาง นับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญในการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีมีความเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคหรือหลักการบริหารต่าง ๆ ตลอดจน ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญที่มีอยู่ ทำให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้บริหารสูงสุดในองค์กร จะต้องให้ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ จึงถือได้ว่าการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้นเป็นคุณสมบัติประจำตัว และของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดซึ่งความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ดังนั้น จึงเห็นแล้วว่า ความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ต่อการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานั้น อยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1.1.1 หลักนิติธรรม ผู้บริหารควรอบรมให้บุคลากรได้ทราบในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานของสำนักงานเขตเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.1.2 หลักคุณธรรม ผู้บริหารควรสร้างทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะ ควรจัดอบรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม

1.1.3 หลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรเปิดเผยการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนใน และนำงบประมาณไปใช้ให้คุ้มค่ากับประโยชน์ที่ได้รับ และกระบวนการบริหารงานนั้นพร้อมที่จะตรวจสอบได้ และเป็นข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ตรงกับความเป็นจริง

1.1.4 หลักความมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมเปิดใจกว้างในการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากทุกภาคส่วน

1.1.5 หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ การให้บริการต่าง ๆ ควรให้ด้วยความจริงใจ ควรมีการทำงานอย่างรวดเร็ว รวดเร็ว เอาใจใส่ต่อการทำงาน อย่างเต็มที่

1.1.6 หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณในการบริหารให้มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนให้มากที่สุด ผู้บริหารควรณรงค์ให้บุคลากรรู้จักคุณค่าของทรัพยากรและใช้ ที่มีอยู่อย่างจำกัด

1.2 ผู้บริหารควรมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปให้มากขึ้น

1.3 ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้ครูได้มีการนำ หลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการจัดการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดให้มีการอบรม สัมมนาเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ และถือเป็นแนวปฏิบัติ เดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เพราะผู้ปกครองคือผู้ที่รับบริการจากโรงเรียน อันนำมาซึ่งแนวทางในการพัฒนาและปฏิบัติงานที่ชัดเจน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล อันเป็นแนวทาง ในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรศึกษาความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนที่เกิดจากการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลัก ธรรมาภิบาล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายที่มีอาจกล่าว ได้หมด ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ดร.สุวิมล โพธิ์กลิ่น ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดในเนื้อหาสาระ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

กฤษณา คงรัตน์ และคนอื่น ๆ. รวมบทคัดย่อ การศึกษาด้วยตนเอง ปีการศึกษา 2546 หลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : ศูนย์วิชาการ มหาวิทยาลัย นเรศวร, 2546.

จำริญ บุณกุล และคนอื่น ๆ. ทรรศนะของข้าราชการครูเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2547.

ชื่นกมล กุมารสิทธิ์. สภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี, 2553.

ธนนชัย รัตน์ไทรแก้ว. การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2549.

นายกรัฐมนตรี, สำนัก. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ

สังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2550.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สุวีริยาสาส์น, 2545.

ภาวิณี ชินคำ. รูปแบบการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2548.

วันเพ็ญ หรุจิตศรีวัฒน์. “Good Governance กับการฟื้นฟูเศรษฐกิจ,” ผู้จัดการรายวัน. 1 (มิถุนายน

2544) : 8.

ศิรินาถ นันทวัฒน์ภิรมย์. การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน. การ

ค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2545.

———. แนวทางปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิติบุคคล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,

2549.

ศุลกากร, กรม. พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน

เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2549. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 28 สิงหาคม

2555). จาก : <http://www.customs.go.th/Conduct/conduct1.pdf>.

